

7. ZÁVĚR

Jak bylo stanoveno v kapitole druhé předkládané práce, cílem pojednání byl zejména konsekventní rozbor a explikace problematiky osobnostních statků – přirozených dober uplatňujících se v procesu soukromoprávního vztahu lékař – pacient. To vše v korelaci k objektivnímu právu a axiomatické povaze právních principů se zvláštním zřetelem na prioritní hodnotové statky život a zdraví.

Z provedených problematik zřetelně vyplynulo, že právo na tělesnou integritu a její nedotknutelnost je i v postmoderní situaci přetrvávajícím fundamentálním statkem osobnostním. Proto práce zkoumala aspekty dotýkající se těchto prioritních práv. Ověřili jsme, že svobodné a informované rozhodování o sobě samém, o své tělesné integritě je za podmínky způsobilosti k právním úkonům univerzální pravidlo plně ovládající právní vztah pacient – lékař v procesu poskytování zdravotní péče. Ověřili jsme dokonce, že ustálené pravidlo, že jakýkoli lékařský zákrok je možné provést jen s informovaným souhlasem dotčené osoby, poskytuje možnost pacientovi léčbu odmítnout i za cenu zhoršení jeho zdravotního stavu ba i smrti (pasivní euthanasie). Nejedná se přitom o neoprávněný zásah do tělesné integrity, nýbrž o svobodný projev vůle svébytné a autonomní fyzické osoby. Hovořeno o euthanasii, tato její pasivní forma jest v souladu s právem.

Rozborem relevantních aspektů osobnostních statků vynikl i současný fenomén soudního rozhodování napříč celou západní Evropou s již prvními zkušenostmi i v České republice, a sice koncept života jako majetkové či nemajetkové škody. Jsa vědomi si kontroverze takového pojetí, dovodili jsme, že lze brát v úvahu zejména žalobu rodičů za narození nechtěného dítěte, resp. narození dítěte v důsledku pochybení lékaře. Byť je možné materiální potřeby lidské existence od hodnoty, podstaty a samotného smyslu života pro účely posuzování vzniku škody oddělit, práce prokázala, že i materiální potřeby jsou lidskému bytí

imanentní (srov. úvodní stranu celé disertační práce). Tento trend lze spatřovat už v současném právním řádu, který dovoluje například rozhodovat o narození či nenarození dítěte bez jakéhokoliv postihu a toto právo chránit prostředky sloužícími pro ochranu osobnosti na úrovni hodnot života a zdraví. Také v jiných přirozených a právem vysoce respektovaných momentech lidského života (například smrt člověka nebo záchrana života člověka) je společnost ochotna vnímat určité neodmyslitelné náklady pro zvládnutí daných momentů jako finanční zátěž s tím, že v případě jejich nevynaložení (a možnosti vynaložení) zásadně společnost sankcionuje nejen morálním odsouzením. Takové neodmyslitelné výdaje také podmiňují ochranu života, zdraví a lidské důstojnosti.

Pokud jde o zásahy do dalších dílčích statků chráněné imateriální sféry ve zdravotnickém prostředí, práce jasně ověřila, že nabývají na významu. Právu na soukromí a rodinný život v rámci případu záměny dětí byla věnována důsledná pozornost. Provedené závěry poukázaly na satisfakční funkci peněžitého zadostiučinění a teoreticky přiznaly takovým zásahům kvalifikovaný následek.

Relevantní prostor byl věnován i samotnému pojetí imateriální újmy se zvláštním zřetelem na újmu na zdraví. V disertační práci provedené závěry manifestují částečnou nesystematičnost českého pojetí újmy (škody) na zdraví, naopak v některých principech dualistickou koncepci oceňují.

Práce představila *en gros* analýzu ve zdravotnictví dotčených osobnostních statků a jejich významnějších hledisek. Naznačila, že i přes obecný dynamický rozvoj společnosti, a v jeho komplexu i medicíny, přetrvávají nezměnitelné fundamentální lidské hodnoty – život, zdraví, soukromí a rodinný život. Jejich ochrana je v postmoderním právním řádu realizována nejenom normami trestního práva, nýbrž zásadně úpravou ochrany osobnosti, resp. napříč různými systémy práva uznaným konceptem nemajetkové újmy. U ochrany osobnosti je nutné nezapomínat a nadále podtrhávat její axiologickou povahu, jež vyvěrá ze samotné podstaty

bytí jakožto prioritní a pro všechny lidské bytosti objektivně seznatelný smysl lidské existence.